

IZ RIBARSKE PRAKSE

III Svjetski simpozij o bolestima riba

U Stockholmu je od 23—27. X 1968. održan Svjetski simpozij o bolestima riba u organizaciji Međunarodnog ureda za epizootije, koji ima svoje sjedište u Parizu. Kao što je poznato prvi simpozij o bolestima riba održan je u Torinu godine 1962., a drugi u Münchenu godine 1965. Zanimanje za ovogodišnji simpozij bilo je veliko. Bilo je prisutno oko 100 stručnjaka iz cijelog svijeta. Iz Jugoslavije sudjelovali su samo prof. dr Ivo Tomašec i dr Ivica Valpotić s Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Održano je 50 referata.

Bile su predviđene tri glavne teme: 1. Novi podaci o etiologiji ribljih bolesti (virusne, bakterijske i parazitarne), 2. Suvremene dijagnostičke, profilaktičke i terapijske metode, i 3. Nacionalni i internacionalni programi za profilaksu i suzbijanje zaraznih bolesti riba.

Ovdje ću iznijeti samo neka pitanja koja su od većeg interesa za naše ribogojne stručnjake.

U četiri referata iznijeta su nova iskustva o virusnoj hemoragičkoj septikemiji pastirva (pitanje prijenosa, histopatogeneza, serološko utvrđivanje).

Svjetski stručnjaci iznijeli su problem upale zračnog mjehura kod šarana, koja bolest nanosi teške gubitke u Sovjetskom Savezu i u nekim njemu susjednim evropskim zemljama. Unatoč upornim nastojanjima nije do sada uspjele utvrditi uzrok bolesti.

Neki referati doprinijeli su boljem poznavanju pitanja zaraze vodene bolesti šarana. Zanimljivi su rezultati K. A. Faktorovića koji je u mozgu bolesnih riba utvrdio eozinofilne citoplazmatske uključke. Time je stvorena mogućnost za sigurnu dijagnozu ove bolesti. Postojanje tih uključaka govori u prilog virusnom karakteru ove bolesti. Bugarin G. J. Jankov utvrdio je, da se kod bolesnih šarana broj bakterija u prednjem crijevu šarana veoma povećava. Našao je 10 bakterijskih vrsta pretežno roda *Aeromonas* i *Pseudomonas*. Smatra, da je to stanje posljedica virusne infekcije. Sa više vrsta bakterijskih sojeva izoliranih iz organa i crijeva bolesnih šarana izvršio je infekcijske pokuse. Većina sojeva izazvala su na parenhimatoznim organima šarana promjene koje su slične onima kod zvbš. Češki stručnjak Havelka iznio je, da u Čehoslovačkoj do sada nije uspjele utvrditi postojanje virusa kod zvbš.

N. Fijan, koji boravi na Sveučilištu u Auburnu, Alabama, USA, iznio je rezultate svojih istraživanja o mikobakteriji *Chondrococcus columnaris*, uzročnika veoma raširene bolesti riba u USA. Posebnu pažnju izazvao je njegov referat o prvom utvrđivanju nove virusne bolesti kod kanalskog soma (*Channel-catfish*). (Referate pročitao P. Gliettino).

Naši stručnjaci I. Tomašec i I. Valpotić podnijeli su izvještaj o novoj bolesti Virusnoj hemoragičkoj septikemiji žaba i o mjezinjoj infekcioznosti za neke vrste slatkovodnih riba.

Veći broj referata bio je posvećen parazitarnim bolestima riba i rakova (prazivotinje, metilji, traka-

vice i dr.). Iz referata proizlazi da paraziti imaju sve veću ulogu u patologiji riba.

Veoma zanimljiv je bio referat J. E. Halvera o vezi aflotoksina i tumora jetre pastrve.

U nekoliko referata obrađivan je problem stvaranja imuniteta kod riba. Razmatrana su i pitanja ribe kao živežne namirnice, a posebno u vezi s aplikacijom nekih lijekova.

U većem broju referata prikazana je raširenost bolesti riba i metode njihovog suzbijanja u nekim zemljama, uključivši i upravno-sanitarne mjere. P. Gliettino prikazao je 4 zarazne bolesti riba, koje se nalaze u međunarodnom zoosanitarnom kodeksu O. I. E. (vidi zaključak).

U toku simpozija organizirana je jednodnevna ekskurzija u Alvikarleb, gdje se nalazi švedski salmonidni institut s veoma dobro uređenim biološkim i patološkim odjelom.

Zaključci simpozija

I

1. Virusni imaju sve veće značenje u uzgoju riba kao uzročnici novih bolesti. Nova virusna bolest kanalskog soma je specifična zaraza protiv koje valja poduzeti klasične mjere suzbijanja.

2. Uloga virusa i bakterija kao uzročnika kod zvbš i kod nekih drugih bolesti riba nije još dovoljno poznata, pa je potrebno da se to pitanje razjasni. Mišljenja pojedinih stručnjaka o tome još se uvijek razlikuju. Čini se, da su različiti rezultati posljedica različitih istraživačkih metoda i različitih ekoloških faktora. Da bi se pitanje etiologije tih bolesti bolje proučilo bilo bi potrebno, da se ta istraživanja povjere jednom ili dvjema specijaliziranim zavodima uz međunarodnu novčanu pomoć.

3. Upala zračnog mjehura šarana je veoma raširena u ribnjacima istočne Evrope. Dosadašnjim bakteriološkim, parazitološkim i virološkim istraživanjima nije uspjele utvrditi uzrok bolesti. Potrebno je, da se ta istraživanja nastave u intenzivnijem obliku.

4. Opisana je nova bolest lososa nazvana čirasta kožna nekroza. Važno je, da se provedu istraživanja o etiologiji, geografskoj raširenosti i o sprečavanju te bolesti.

5. U vezi sa sve većim značenjem morskog ribarstva u svijetu potrebno je posvetiti veću pažnju proučavanju bolesti morskih riba. *Vibrio*-infekcija je posebno važna u priobalnom području. Utvrđena je u ribogojstvima slane vode u više zemalja. Istraživanja o ovoj bolesti kao i o drugim bolestima morskih riba valja pojačati.

6. Potrebno je poduzeti mjere da se olakša izmjena podataka i informacija o patologiji riba. U tu se svrhu preporuča: a) centralni registar za histološke preparate, bakterijske i virusne kulture i dr., i b) održavanje međunarodnog seminara za nove radnike na području bolesti riba.

II

A) Svú mogućú pomoć treba pružiti sistematskim istraživanjima bolesti riba otvorenih voda: 1. Istraživanja ekoloških faktora, 2. postmortalne pretrage (patološko-anatomske, mikrobiološke, parazitološke i kemijske), i 3. analiza vode.

B) Moderna dijagnostička sredstva koja se upotrebljavaju u veterinarskoj medicini valja primijeniti i kod ribljih bolesti.

C) Kod upotrebe antibiotika u profilaksi i terapiji bolesti u ribogojilištima valja biti na oprezu s gledišta higijene ljudske prehrane.

III

Preporučiti zemljama članicama:

1. da poduzmu potrebne mjere da se povećá poz-

navanje zaraznih i parazitarnih bolesti riba (dijagnostika, profilaksa, suzbijanje).

2. da poduzmu mjere za suzbijanje ovih bolesti: zarazna nekroza pankreasa salmonida, virusna hemoragička septikemija kalifornijske pastrve, zarazna vodena bolest šarana i furunkuloza salmonida.

3. da odgovorne vlasti zemalja članica uzmu na znanje Internacionalni zoosanitarni kodeks primljen po Međunarodnom uredu za epizootije u Parizu, te da se za 4 gore spomenute bolesti uvedu svjedodžbe o nepostojanju tih bolesti.

4. da prema potrebi uvedu takve svjedodžbe i za druge važne zarazne i parazitarnne bolesti riba, kao i za ikru.

Prof. dr Ivo Tomašec